

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, पुस्तकालय उपसमूह, तह ५, पुस्तकालय सहायक पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
एवं परीक्षा योजना

१. प्रथम चरण : – लिखित परीक्षा					पूर्णाङ्क :- २००		
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र बौद्धिक परीक्षण	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न	५० प्रश्न x २ अङ्क	१ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	छोटो उत्तर लामो उत्तर	४ प्रश्न X ५ अङ्क ८ प्रश्न X १० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट
२. द्वितीय चरण : – अन्तर्वार्ता							
विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली				समय
अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक				

द्रष्टव्य :

- यो परीक्षा योजनालाई प्रथम चरण (लिखित परीक्षा) र द्वितीय चरण (अन्तर्वार्ता) गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०७३/०४/१४

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, पुस्तकालय उपसमूह, तह ५, पुस्तकालय सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :- सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण

खण्ड (A): 60 Marks

1. सामान्य ज्ञान

(३० प्रश्न x २ अङ्क = ६०)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.2 नेपालको प्राचीन इतिहास (लिच्छविकाल र मल्लकाल) र आधुनिक इतिहास (नेपालको एकीकरण देखि हालसम्म) को राजनीतिक घटनाक्रम, सामाजिक आर्थिक अवस्था
- 1.3 नेपालमा प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला र साहित्य
- 1.4 नेपालको आर्थिक अवस्था: विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत), विकास योजना, स्रोत/साधनहरूको परिचालन, वृद्धि, विकास तथा रोजगार सम्बन्धी सवाल/विषयहरू
- 1.5 नेपालको वर्तमान संविधान सम्बन्धी जानकारी
- 1.6 संयुक्त राष्ट्रसंघ र सार्क सम्बन्धी जानकारी
- 1.7 दिगो विकास, वातावरण, प्रदूषण, जनसंख्या, शहरीकरण, बैसाईसराई, जलवायु परिवर्तन, जैविक विविधता, दुर्लभ पशुपन्छी र वनस्पतिहरू
- 1.8 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटनाहरू : राजनैतिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, खेलकूद, सूचना प्रविधि, पुरस्कार
- 1.9 पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएका स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.11 पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानले उपलब्ध गराएका स्वास्थ्य सेवाहरू
- 1.12 दिगो विकास लक्ष्य सम्बन्धी सामान्य जानकारी

खण्ड (B): 40 Marks

2. सामान्य बौद्धिक परीक्षण

20 × 2 = 40 Marks

- 2.1 **Verbal reasoning** such as comprehension, vocabulary, series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, common property, matrices, direction and distance sense test, ranking order, assertion and reason, induction, deduction, courses of action, common sense test and logical reasoning
6 × 2 = 12 Marks
- 2.2 **Non-verbal reasoning** such as series, analogy, classification, Venn diagrams, matrices, analytical reasoning, construction of squares and triangles, and figure formation and analysis, dot situation, water images, mirror images, embedded figures
6 × 2 = 12 Marks
- 2.3 **Numerical reasoning** such as series, analogy, classification, coding, insert the missing character, common property, arithmetical reasoning, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work
8 × 2 = 16 Marks

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, सेवा आयोग

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, पुस्तकालय उपसमूह, तह ५, पुस्तकालय सहायक पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र :- सेवा सम्बन्धी

खण्ड (A): 60 Marks

१. पुस्तकालय विज्ञान
  - १.१ पुस्तकालय विज्ञानको उद्देश्य, आवश्यकता र महत्व
  - १.२ ज्ञानको वर्गीकरण (Knowledge classification)
  - १.३ पुस्तकालय विज्ञानको प्रमुख सिद्धान्तहरू
  - १.४ पुस्तकालय संचालनको कार्य प्रणाली
  - १.५ पुस्तकालय विज्ञानमा सूचना तथा संचार प्रविधि (Information and Communication Technology- ICT) को प्रयोग र यसको महत्व
२. नेपालमा पुस्तकालयको स्थिति
  - २.१ नेपालमा पुस्तकालयको इतिहास
  - २.२ नेपालमा पुस्तकालको स्वरूप र विकास
  - २.३ नेपालका महत्वपूर्ण पुस्तकालयहरू
  - २.४ नेपालका शिक्षा विकासमा पुस्तकालयको योगदान
  - २.५ अनुसन्धानको लागि पुस्तकालयको महत्व
३. पुस्तकालयमा पुस्तक प्राप्ति (Acquisition) सम्बन्धी जानकारी
  - ३.१ पुस्तक छनौट एवं खरीद गर्ने तरिका
  - ३.२ पुस्तक दर्ता सम्बन्धी ज्ञान
  - ३.३ पुस्तक प्राप्ति तथा भुक्तानी सम्बन्धी ज्ञान
४. पुस्तकालय संगठन तथा व्यवस्थापन
  - ४.१ पुस्तकालय भवनको रूपरेखा (Layout)
  - ४.२ पुस्तकालय कर्मचारी व्यवस्था र प्रशिक्षण
  - ४.३ पुस्तकालय बजेट
  - ४.४ पुस्तकालयको भौतिक साधन र अन्य उपकरणहरू
  - ४.५ नेपाल पुस्तकालय संघ र अन्य उपकरणहरू
  - ४.६ नेपाल पुस्तकालय संघ र अन्य पुस्तकालय र सूचना केन्द्रसंगको सम्बन्ध
५. वर्गीकरण प्रणाली (Classification System)
  - ५.१ वर्गीकरणको परिभाषा, सिद्धान्त आवश्यकता र कार्यहरू
  - ५.२ विभिन्न प्रकारका प्रणालीहरू मध्ये DDC (Dewey Decimal Classification) र NLM (National Library of Medicine) सम्बन्धी जानकारी
६. पुस्तकालयमा पुस्तक लेनदेन (Circulation) तथा ग्रन्थसूचीय (Bibliographic) सेवा
  - ६.१ पुस्तकालय लेनदेन गर्ने विधिहरू
  - ६.२ ग्रन्थसूची (bibliographic) का प्रकारहरू
  - ६.३ नेपाल राष्ट्रिय बाङ्गमयसूची सम्पादन तथा प्रकाशन सम्बन्धी ज्ञान

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
सेवा आयोग

६.४ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको पुस्तकालय सम्बन्धी चिनारी

७. पुस्तकहरूको संभार एवं संरक्षण विधि

- ७.१ पुस्तकको सुरक्षाका उपायहरू
७.२ जिल्दवन्दी (Binding) को उद्देश्य र आवश्यकता
७.३ जिल्दवन्दीको प्रकार

खण्ड (B): 30 Marks

८. सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन

- ८.१ कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व
८.२ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य, आवश्यकता र महत्व
८.३ कार्यालयमा संचारको महत्व, प्रकार, माध्यम
८.४ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय र उद्देश्य
८.५ सङ्गठनको अवधारणा, सिद्धान्त र महत्व
८.६ निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी सामान्य जानकारी
८.७ सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, महत्व तथा सेवा प्रवाह गर्ने तरिका/माध्यमहरू

९. ऐन, नियमहरू

- ९.१ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको संगठन संरचना तथा कार्यक्षेत्र सम्बन्धी जानकारी
९.२ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान ऐन, २०६४
९.३ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको कर्मचारी सेवाका शर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०६७
९.४ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६७
९.५ पाटन अस्पताल संचालन विनियमावली, २०६७
९.६ नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ र स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५
९.७ नेपाल मेडिकल काउन्सिल ऐन, २०२० र नियमावली
९.८ नेपाल नर्सिङ परिषद् ऐन, २०५२
९.९ नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद् ऐन, २०५३
९.१० Computer and its applications: Windows basic, Word processing, Electronic spreadsheets, Presentation system, Multimedia, E-mail and Internet बारे जानकारी

खण्ड	अङ्कभार	विषयगत	
		छोटो प्रश्न संख्या	लामो प्रश्न संख्या
A	७०	२ प्रश्न X ५ अङ्क = १०	६ प्रश्न X १० अङ्क = ६०
B	३०	२ प्रश्न X ५ अङ्क = १०	२ प्रश्न X १० अङ्क = २०
जम्मा		४ प्रश्न X ५ अङ्क = २०	८ प्रश्न X १० अङ्क = ८०